

Список бібліографічних посилань

1. Богоніс В. Р. Актуальні проблеми організації діяльності патрульної служби Національної поліції України // Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 17 берез. 2016 р.). Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. С. 142–144.
2. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395. *Офіційний вісник України*. 13.11.2015. № 88. С. 176. Ст. 2964.
3. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376. *Офіційний вісник України*. 22.12.2015. № 99. С. 201. Ст. 3405.

Одержано 01.11.2018

УДК 351.755.61(477)

Володимир Володимирович БОГУЦЬКИЙ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності

Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПАСПОРТУ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ

Термін «паспорт» є іноземного походження. В перекладі із французької мови «passeport» означає – «passe» – прохід і «port» – гавань, первісно виступав як дозвіл на відвантаження. На сьогодні паспорт вважається офіційним документом, який посвідчує особу його власника та підтверджує громадянство.

В Україні правове регулювання застосування паспорту громадянина України регулюється досить великою кількістю нормативних актів. Це зокрема Постанова Верховної Ради України від 26 червня 1992 р. «Про паспорт громадянина України»; Указ Президента України від 28 жовтня 1993 р. «Про паспорт громадянина України для виїзду за кордон», яким затверджено положення про документ, що посвідчує особу громадянина України під час перетинання державного кордону України та перебування за кордоном; Постанови Кабінету Міністрів № 1086 від 31 грудня 1993 р. «Про першочергові заходи щодо забезпечення видачі паспортів громадянина України» та № 1001 від 14 грудня 1995 р. «Про стан виконання рішень Верховної Ради України і Президента України з питань паспортизації громадян»; Положення, видане Кабінетом Міністрів України від 10 жовтня 1994 року «Про паспортну службу органів внутрішніх справ», згідно якого до паспортної служби ввійшли: департамент громадянства паспортної та імміграційної служби МВС, управління громадянства паспортної та імміграційної служби головних управлінь МВС в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі, міських та районних органах внутрішніх справ.

Існуюча на сьогодні в Україні паспортна система почала формування в 30-х роках ХХ століття. 27 грудня 1932 року Центральним виконавчим комітетом та Раднаркомом СРСР було видано постанову, якою запроваджувалася паспортна система і обов'язкова прописка паспортів. Однією із провідних особливостей паспортної системи «по-радянськи» було те, що спочатку паспорти запроваджувалися лише для мешканців міст, робочих поселень, новобудов та радгоспів. Лише в 1974 році було ухвалено нове Положення про паспортну систему, яким встановлювалося, що паспорт громадянина СРСР беззастережно зобов'язані мати всі радянські громадяни, які досягли 16 років. Процес повної паспортизації розпочався у 1976 році, а завершився лише у 1981 році.

Відповідно до чинного законодавства підтвердження громадянства України то посвідчення особи власника є паспорт громадянина України та свідоцтво про народження, а документами, що посвідчують особу громадянина України за кордоном і при перетинанні державного кордону України, є паспорт громадянина України для виїзду за кордон або дипломатичний і службовий паспорти, посвідчення особи моряка, посвідчення члена

екіпажу, проїзний документ дитини, посвідчення особи на повернення в Україну. Але основним документом, який засвідчує особистість, є паспорт громадянина України. Паспорт громадянина України у вигляді паспортної книжечки синього кольору або паспортної картки-листка, заклеєного плівкою з обох боків, видається міськими і районними відділами органів внутрішніх справ кожному громадянину України після досягнення ним 16-річного віку у місячний термін.

На сторінки паспорта заносяться прізвище, ім'я та по батькові, дата, місце народження, відомості про стать, дата видачі та орган, що видав паспорт, а також підписи власника паспорта та посадової особи, відповідальної за його видачу; вклеюється фотокартка. Паспорти, в яких не вклеєні такі фотокартки при досягненні власниками зазначеного віку, вважаються недійсними. Записи у паспорті засвідчуються гербовою мастичною печаткою.

У паспорті робляться відмітки про сімейний стан власника паспорта та прописку. На його прохання можуть бути внесені відомості про дітей, групу крові та резус-фактор. Інші записи вносити до паспорта забороняється.

Колишнім іноземним громадянам та особам без громадянства, прийнятим в українське громадянство, паспорти видаються по місцю їх проживання.

Громадяни України, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, а також особи, які вийшли із українського громадянства, здають свої паспорти в апарати паспортної служби при отриманні ними паспортів громадян України для виїзду за кордон або посвідчень для проживання.

Члени екіпажів суден закордонного плавання при отриманні посвідчень особи моряка, паспорти громадянина України здають капітанам портів для зберігання. Особи, як: потрапили на лікування до лікарні, здають свої паспорти адміністрації лікарень. Органами дізнання, попереднього слідства або судом вилучаються паспорти, що мають ознаки підробок і паспорти осіб, взятих під варту, а також засуджених до позбавлення волі. Після вступу вироку в законну силу їхні паспорти пересилаються до слідчих ізоляторів для прилучення до особистих справ засуджених. В подальшому паспорти знаходяться у адміністрації місць позбавлення волі, де відбувають покарання засуджені. Після звільнення цих осіб паспорти їм повертаються.

Паспорти померлих здаються їх родичами або іншими особами в органи РАГС або виконкоми селищних та сільських Рад і після реєстрації смерті пересилаються в органи внутрішніх справ для знищення.

Аналіз відповідного законодавства дає підстави стверджувати, що існуюча паспортна система виступає основним засобом повсякденного оперативного обліку населення, є важливим правовим засобом контролю за переміщенням громадян в Україні. Крім того, вона дає можливість громадянам реалізовувати свої конституційні права і свободи, виконувати обов'язки. Зокрема, паспорт громадянина України потрібен для укладення цивільно-правових угод, здійснення банківських операцій, оформлення шлюбу та інших правовідносин.

Чинне законодавство про паспортну систему навряд чи можна вважати досконалим, але не викликає сумнівів, що паспортна система в нашій державі виконує покладені на неї важливі функції.

Одержано 08.10.2018

УДК 351.74.082.1(477)

Сергій Миколайович БОРТНИК,

*доктор юридичних наук,
декан факультету № 2 Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ТЕСТУВАННЯ НА ПОЛІГРАФІ ЯК ВИД ПЕРЕВІРКИ ОСІБ, ЩО ПРЕТЕНДУЮТЬ НА СЛУЖБУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Однією із найбільш суттєвих новацій Закону України «Про національну поліцію», стало положення про те, що громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліцію, за їхньою згодою проходять тестування на поліграфі. Поліграф – це технічний прилад,